

De heer Heerts (PvdA)

© M. Sablerolle – Gouda

afnemen. Dat is formeel natuurlijk waar; de gedachte van de heer De Wit is creatief, maar die betekent toch dat buitenstaanders, geen mensen die van het politieteam deel uitmaken, deze taak vervullen, zonder daarmee elke mogelijke betrokkenheid van deze deskundigen bij het politiewerk uit te willen sluiten. Het is denkbaar dat ze zo'n opleiding volgen en dat ze ook in dienst treden bij de politie. We zouden moeten bekijken of dat in bepaalde gevallen wellicht gewenst is, gelet op de frequentie van het gebruik van die deskundigheid. Echter, om dat te doen enkel en alleen op titel van boa die dan gaat deelnemen aan het verhoor, gaat me toch te ver. Ik wil met alle genoegen laten kijken naar de mogelijkheid van overgaan in politiediensten in de gevallen waarin daaraan behoefte is, maar de boa-constructie waarbij we iemand die rechtspositioneel en qua dagelijks werk een outsider blijft, deze rol laten vervullen, lijkt me toch niet de goede benadering.

De heer **Heerts** (PvdA): Voorzitter. In het verlengde hiervan heb ik een vraag aan de minister. We weten dat de georganiseerde criminaliteit ook steeds misbruik maakt van licht verstandelijk gehandicapten. Denkt de minister nu in dit verhaal dat die expertise ook voldoende bij de politie geborgd is? We hebben maar één doel: waarheidsvinding. Het gaat niet alleen om die kwetsbare positie op het moment dat men slachtoffer of getuige is, maar ook soms als men verdachte is, zonder dat men zich daar misschien van bewust is. De criminele bendes zijn zo slim geworden dat zij deze mensen ook kunnen misbruiken. Wordt ook dit aspect daarbij betrokken?

Minister **Hirsch Ballin**: Ja, de heer Heerts heeft volkomen gelijk. Wij beperken het te veel als wij het alleen hebben over de kwetsbare positie. Het kan ook gaan om het belang in de bredere context van een onderzoek dat zich uitstrekt tot degenen die in dit soort situaties misbruik maken van de betrokkene. Dan is het uit het oogpunt van waarheidsvinding ook van belang om aan het licht te brengen hoe dat is gegaan en welk patroon van beïnvloeding daarbij een rol heeft gespeeld. Ik ben het dus met de heer Heerts eens.

Mevrouw Aasted-Madsen-van Stiphout en de heer Heerts hebben een motie ingediend waarin de toezeggingen worden gerecapituleerd. Daaraan wordt de oproep aan het adres van de regering verbonden om de werkwijze, waarin de toezeggingen zijn verwerkt, vast te leggen en kenbaar te maken aan betrokkenen bij het horen en verhoren van slachtoffers, getuigen en verdachten uit de kwetsbare groep. Deze benadering spreekt mij aan, zeker in het licht van de discussie die inmiddels is gevoerd. Ik denk dat mevrouw Aasted-Madsen daar ook de vinger bij legt. Er is kennelijk behoefte aan een betere communicatie daarover, gezien de zorgen die er bestaan dat wij te veel zouden verliezen van de deskundigheid die er is. Dat is niet de bedoeling. Ik herhaal dat hier uitdrukkelijk. Ik heb al gezegd dat ik het bij de procureurs-generaal onder de aandacht zal brengen. De oproep in de motie van mevrouw Aasted-Madsen om specifiek op die aspecten van communicatie, bekendheid enzovoort te letten, lijkt mij daarom ook van belang.

De politieacademie is nu bezig met het screenings-instrument voor verhoorplannen. Daarbij wordt samengewerkt met de NVO. Dat ligt ook in het verlengde van hetgeen mevrouw Aasted-Madsen en de heer Heerts in hun motie vragen. Ik zal het college vragen om die werkwijze schriftelijk vast te leggen en kenbaar te maken in een brief. Dan weet iedereen waar hij aan toe is en dan is ook duidelijk dat het screeningsinstrument is bedoeld als een hulpmiddel voor de verhoorders, en de deskundigen die zij eventueel inschakelen, om te bepalen onder welke voorwaarden het verhoor kan plaatsvinden. Daarbij wordt bijvoorbeeld ook rekening gehouden met cognitieve vermogens, met neurologische stoornissen en/of de verstandelijke competentie van de betrokkenen. Ik denk dat wij daarmee op een evenwichtige manier recht doen aan het belang van de opsporing en de professionaliteit die daarbij een rol speelt. Tegelijkertijd verzekeren wij hiermee dat de professionaliteit wordt ingebracht van degenen die weten met welke beperkingen op welke manier het beste rekening wordt gehouden. Deze motie zie ik als een precisering van wat wij het beste kunnen doen in het verlengde van dit debat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De stemming over de moties zal volgende week dinsdag plaatsvinden.

Ik zeg de minister dank en ga meteen door naar het volgende VAO.

Aan de orde is de behandeling van:

- **het verslag van een algemeen overleg met de minister van Justitie over de aftapregeling voor advocaten (30517, nr. 9).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **Teeven** (VVD): Voorzitter. Over deze zaak hebben de regering en de Tweede Kamer lang geleden, ergens in april, met elkaar gesproken. Het voorstel van de regering om over te gaan tot het bepalen van een aantal aangemelde telefoonlijnen van advocaten waarover gesprekken kunnen worden gevoerd met cliënten, lijkt op

Teeven

het eerste gezicht een goed voorstel, maar dat is het niet. Naar het oordeel van onze fractie zijn hiertegen immers drie bezwaren aan te voeren.

Naar onze mening worden advocaten hierdoor kwetsbaar voor bedreigingen door criminelen en worden zij mogelijk afgeperst om hun telefoon ter beschikking te stellen voor gesprekken waarvoor dat niet de bedoeling is.

Het tweede bezwaar – en dat lost de minister niet op – is dat er, behalve over de aangemelde lijnen van de advocatuur, ook nog wordt gecommuniceerd tussen een verschoningsgerechtigde en een cliënt over lijnen die niet zijn aangemeld. Dan blijven het nog steeds gesprekken in het kader van het verschoningsrecht ex artikel 218 en zullen politie en Openbaar Ministerie er nog steeds voor moeten zorg dragen dat ook die gesprekken niet in een strafdossier terecht komen. Dat bezwaar wordt door deze regeling niet ondervangen.

Dit leidt dan het derde bezwaar in, namelijk dat politie en justitie juist door deze regeling wellicht minder oplettend zullen zijn op die andere gesprekken waardoor meer fouten kunnen worden gemaakt.

Ik ontken niet dat er niet altijd zorgvuldig is omgegaan met dit soort gesprekken, maar ik denk dat een andere werkwijze beter zou zijn, namelijk zorg dragen voor controle op het dossier op het moment van aftappen, zorg dragen voor controle op het dossier op het moment van het opzenden aan de rechter-commissaris als een voorlopige hechtenis wordt toegepast en controle op het dossier voordat de zaak naar de zitting gaat, dus nog eens controle op het zittingsdossier. Door die controle op drie momenten in te bouwen, kunnen naar mijn mening veel problemen worden ondervangen. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het verschoningsrecht is geschonden bij het af luisteren van communicatiemiddelen van verdachten en derden;

van mening dat de door de regering voorgestelde werkwijze rondom afgetapte gesprekken die het verschoningsrecht van advocaten betreffen geen oplossing biedt voor de gerezen problemen;

overwegende dat er geen (digitale) vrijplaatsen voor criminaliteit moeten worden gecreëerd;

overwegende dat ook gesprekken gevoerd over niet aangemelde telefoonlijnen van advocaten onder het verschoningsrecht kunnen vallen;

roept de regering op, af te zien van de nieuwe regeling bij aftappen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door het lid Teeven. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 10 (30517).

Mevrouw **Van Toorenburg** (CDA): Mevrouw de voorzitter. Wij zijn te vaak opgeschrikt door berichten over strafzaken die stukliepen doordat uitgewerkte tapverslagen van telefoongesprekken tussen advocaten en hun cliënten in het uiteindelijke strafdossier waren terechtgekomen. Eenieder was het erover eens dat dit niet meer mag gebeuren. De praktijk blijkt evenwel weerbarstig en daarom hebben vertegenwoordigers van het OM en de advocatuur het op hun fatsoen getrokken om een oplossing aan te dragen. Alle lof daarvoor.

Is de CDA-fractie nu op alle punten geheel tevreden met de aangedragen oplossing? Nee. Ook zij heeft enige bedenkingen bij het voorstel waaruit nu nog tegen haar zin valt op te maken dat ook mobiele telefoonnummers kunnen worden opgegeven als geheime nummers. Verder maakt zij zich zorgen over de haars inziens te korte bewaartermijn.

De CDA-fractie heeft er echter alle vertrouwen in dat de minister van Justitie deze bedenkingen mee zal nemen en ze zal meewegen in de nadere uitwerking van de voorgestelde maatregelen. Ik weet dat hij hiermee nog bij de Kamer terug zal komen. Een punt, te weten: wat te doen bij misbruik, wil ik nu wel markeren. De heer Heerts van de Partij van de Arbeid zal daarover een gezamenlijke motie indienen.

De minister heeft toegezegd dat hij de Kamer goed op de hoogte zal houden van de nadere ontwikkelingen. Met die toezegging geef ik hem vandaag groen licht om het voorstel nader uit te werken, natuurlijk weer in overleg met de rechtspraak.

De heer **Heerts** (PvdA): Voorzitter. Mevrouw Van Toorenburg heeft al gezegd dat het Openbaar Ministerie in zekere zin het voordeel van de twijfel krijgt nu met de Orde van Advocaten tot een werkbaar proces is gekomen. Dit laat onverlet dat ook mijn fractie uiterst kritisch over deze ontwikkeling is, hoewel zij natuurlijk het mislukken van strafzaken doordat er niet goed is uitgefilterd, ook wel een belemmering vindt. In die zin ben ik blij dat er afspraken zijn gemaakt tussen het OM en de advocatuur, maar ik volg dit meer dan kritisch en ik zal de wellicht noodzakelijke wetgeving daarover ook met een kritische blik bezien.

Ik wil vandaag een duidelijk signaal aan de advocatuur geven. Dit is niet nieuw; ik heb dit ook al in het algemeen overleg gedaan. Als de Kamer hier toestemming voor geeft, geeft zij de advocatuur groot vertrouwen; de advocatuur is daarmee een belangrijk onderdeel van de rechtstaat. Dit vertrouwen mag op dit onderdeel niet beschaamd worden. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

Heerts

van mening dat een verdachte vertrouwelijk met zijn/haar advocaat moet kunnen communiceren;

constaterende dat de regering, in overleg met het College van PG's en de advocatuur, advocaten de mogelijkheid wil geven vijf geheimhoudernummers op te geven waarvan de telefoontaps niet zullen worden uitgelezen;

overwegende dat de mogelijkheid bestaat dat advocaten van deze regeling misbruik maken door verdachten de apparatuur waarmee de gesprekken op die geheimhoudernummers worden gevoerd, ter beschikking te stellen;

van oordeel dat bij gebleken misbruik sprake is van een "doodzonde", waartegen in elk geval, naast een eventueel strafrechtelijke aanpak, door de beroepsgroep zelf zeer streng zou moeten worden opgetreden;

verzoekt de regering, in overleg te treden met de Nederlandse Orde van Advocaten om te komen tot stevige tuchtrechtelijke sancties, waaronder ook wordt verstaan het uit het ambt zetten van de advocaat die op dergelijke wijze de geprivilegieerde communicatie heeft misbruikt,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Heerts en Van Toorenburg. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 11 (30517).

De heer **Heerts** (PvdA): Vanuit het vertrouwen in de rechtsstaat zeggen we dus heel duidelijk tegen de advocatuur dat één overtreding direct rood oplevert.

□

Minister **Hirsch Ballin**: Voorzitter. Over de voor- en nadelen van de automatische nummerherkenning voor geheimhouders hebben wij al uitgebreid gesproken in het algemeen overleg. Natuurlijk stelt deze regeling hoge eisen aan de advocatuur en aan de Nederlandse Orde van Advocaten; dat heb ik destijds ook naar aanleiding van daartoe strekkende vragen bevestigd. Er mag geen misverstand over bestaan dat de Nederlandse Orde van Advocaten hiermee een grote verantwoordelijkheid op zich heeft genomen. Alleen als deze zulks ook onderkent, zetten wij een verdere stap in de richting van de verbetering van de kwaliteit van het Nederlandse strafproces. Heel wat gesprekken op de tap blijken te zijn gevoerd met geheimhouders. Het is een enorm karwei om die eruit te halen en zoals bekend worden daarbij – gelukkig incidenteel, al zijn die incidenten heel vervelend en hebben ze mogelijk heel vervelende consequenties – weleens vergissingen gemaakt. Een praktischere regeling is dus duidelijk in het belang van een goede toepassing van het strafprocesrecht.

Een en ander veronderstelt de bereidheid van de advocatuur om de leden aan te moedigen om van de aangemelde nummers gebruik te maken, evenals het besef in de advocatuur dat het echt helemaal mis is als zo'n aangemeld nummer wordt gebruikt voor een ander gesprek dan waarop de geheimhoudersregeling van

toepassing is. De heer Heerts verwoordde dat zonet heel helder: één keer mis betekent rood. Daarmee bedoelde hij in dit verband dat dit dus niet goed is. Het leek me een goede zaak om deze verduidelijking van de woorden van de heer Heerts nog even aan te brengen. Het is ook een duidelijke boodschap aan de advocatuur dat daarover geen twijfel mag bestaan.

Dit zo zijnde, lijkt mij de motie van de heer Teeven niet de goede manier om de zorgen te verwoorden die wij allen zouden moeten hebben over misbruik van deze regeling door individuele advocaten, en om daarop te reageren. Ik begrijp de zorg van de heer Teeven wel. Om die reden zullen wij in het overleg met de Orde van Advocaten zeggen: het is helemaal mis als leden van de Orde misbruik gaan maken van deze regeling. Daar mag volstrekt geen twijfel over bestaan. Maar als wij het helemaal niet doen en bij de oude situatie blijven, dan roepen wij andere risico's over ons heen. Ik breng dat ook onder de aandacht bij de heer Teeven. Hij heeft misschien het gevoel dat hij aan de veilige kant zit met deze motie, maar als wij de weg inslaan van deze motie, dan nemen wij andere risico's met het goed functioneren van ons strafprocesrecht gericht op veroordeling van schuldigen, en uiteraard ook op niet-veroordeling van onschuldigen. Ik herhaal wat ik tegen de heer Teeven heb gezegd in het algemeen overleg, namelijk dat dit hoge eisen stelt aan de advocatuur. Wij zouden onszelf echter in de voet schieten als wij daaruit de conclusie trekken dat wij dit dus maar niet moeten doen. Ik verzeker de heer Teeven wel dat wij, in de afspraken met de Orde en in de toepassing daarvan, de Orde scherp zullen houden aan wat die toezegt.

De heer **Teeven** (VVD): Ik constateer dat de minister niet ingaat op mijn bezwaar dat wij er helemaal niet zijn met de regeling die hij voorstelt. Andere telefoongesprekken, die worden gevoerd via niet-aangemelde lijnen, vallen nog steeds onder het verschoningsrecht. Dat is niet uit te sluiten; de wet staat dat ook helemaal niet toe. Dat blijft dus een probleem. De minister zoekt het in een digitale vrijplaats. Een en ander hoeft niet te betekenen dat advocaten van kwade wil zijn; advocaten kunnen ook onder druk worden gezet om medewerking te verlenen. Ook bij goede trouw van advocaten kan dit een systeem zijn dat buitengewoon desastreus gevolgen kan hebben, omdat de overheid niet meer ziet wat er gebeurt op bepaalde telefoonlijnen. Dat lijkt mij een buitengewoon gevaarlijke ontwikkeling. De minister volhardt echter en hij wordt waarschijnlijk gesteund door de Kamer.

Minister **Hirsch Ballin**: Mevrouw de voorzitter. Het is geen digitale vrijplaats, want er is toezicht en er zullen sancties volgen als er misbruik wordt gemaakt. Op het punt van de mogelijkheid dat mensen zich van andere nummers bedienen, ben ik in het algemeen overleg ingegaan. Ik heb toen ook aangegeven welke verwachting wij hebben, die wij ook bij de Orde onder de aandacht zullen brengen. Wij vinden het niet een goede uitvoering van deze regeling als de advocatuur op grote schaal van andere nummers gebruikmaakt. Daardoor zou het moeilijk blijven om deze regeling te laten functioneren. Men weet uiteraard met welk doel wij deze regeling treffen, namelijk om het over en weer hanteerbaar en praktisch te maken. Ik onderstreep overigens nogmaals dat de heer Teeven wel kan zeggen dat er risico's zijn als er misbruik wordt gemaakt van de regeling, maar ik wijs

Hirsch Ballin

hem ook op het risico dat hij zelf heeft gezien in de afgelopen jaren, namelijk dat strafvervolgingen stranden door de veelheid van de per geval uit te zuiveren telefoongesprekken. Dat risico bestaat ook. Met de motie van de heer Teeven lijkt het ene risico te worden tegengegaan, maar het andere risico blijft op deze manier levensgroot bestaan. Om die reden ontraad ik het aannemen van deze motie.

In de motie van de heer Heerts en mevrouw Van Toorenburg wordt gevraagd om in het overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten te komen tot stevige tuchtrechtelijke sancties, waaronder het uit het ambt zetten van een advocaat die op een dergelijke wijze de geprivilegieerde communicatie heeft misbruikt. Wij zullen inderdaad nader moeten spreken met de Nederlandse Orde van Advocaten, willen wij deze regeling tot een goed functionerende maken. Ik heb al gezegd dat ik de in het algemeen overleg naar voren gebrachte bedenkingen tegen de korte termijn van 30 dagen deel en overneem. Ik ben van mening dat het 90 dagen zou moeten worden. De motie van de heer Heerts en mevrouw Van Toorenburg zie ik als een heel zinvolle boodschap voor het overleg met de Nederlandse Orde van Advocaten. In verband met de invoering van het systeem van automatische nummerherkenning wil ik inderdaad goede afspraken maken over het tegengaan van misbruik en de tuchtrechtelijke gevolgen daarvan. Vandaar dat ik deze motie als een ondersteuning zie om te komen tot een goede, sluitende uitwerking van de afspraken die moeten worden gemaakt met de Nederlandse Orde van Advocaten.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: De stemming over de moties is volgende week dinsdag.

De vergadering wordt van 20.43 uur tot 21.00 uur geschorst.

Aan de orde is het **debat** over **strafpunten voor beginnende automobilisten**.

De **voorzitter**: De spreektijd in dit debat is vier minuten per woordvoerder. Als u daar overheen gaat, kan ik mogelijk strafpunten uitdelen. Misschien is het toch een idee om dat in te voeren. Ik overweeg dat nog.

De heer **De Rouwe** (CDA): Voorzitter. Ik zal er extra goed op letten.

Ik begin met een minder goed bericht. Luisterend naar de radio werd mij vanochtend weer duidelijk waarom wij hier vanavond staan. Er was een wilde achtervolging geweest. Twee auto's maakten autorijdend Nederland onveilig, met een ongeval tot gevolg. Een 53-jarige vrouw ligt in het ziekenhuis, omdat zij het slachtoffer is geworden van een wilde achtervolging op de Nederlandse wegen.

Steeds vaker kijk ik even naar de leeftijden. Ook vandaag bleek het weer om heel jonge bestuurders te gaan, wellicht nog beginners. Ik zag ook dat zij niet allemaal de Nederlandse nationaliteit hadden, maar helaas is het wel een beeld waar wij in Nederland

regelmatig door opgeschrikt worden. Dat is een van de redenen waarom de CDA-fractie dit debat heeft aangevraagd.

Op 22 april meldde het Nederlands Dagblad dat beginnende automobilisten wegwamen met fouten in het verkeer. Normaal gesproken zijn de krantenkoppen iets scherper aangezet dan het artikel zelf. Hier was echter sprake van het tegenovergestelde. Al lezende werd mij duidelijk dat het systeem om beginnende bestuurders, die keer op keer de verkeersregels aan hun laars lappen, compleet, maar dan ook compleet faalde. Ik noem een paar zaken uit het artikel. Een: politie noteert zelden strafpunten. Twee: als de politie dit wel doet, verdwijnen de punten in de administratie van justitie. En drie: mocht een strafpunt de vorige fases wel hebben overleefd, dan weet het CJIB hier wel raad mee.

In zijn brief van 11 mei 2009 bevestigt de minister van Justitie dat slechts 20% van de beginnende bestuurderszaken ter registratie verder verwerkt wordt. Kortom, 80% van alle overtreders ontspringt de dans, nadat zij zijn aangehouden door de politie. En dan te bedenken dat je in Nederland maar liefst drie keer in vijf jaar aangehouden dient te worden, voordat je rijbewijs geschorst wordt. Het artikel in het Nederlands Dagblad en de brief hierover van de minister van Justitie roepen bij het CDA nogal wat vragen op. Allereerst: hoe oordelen de minister van Justitie en de minister van Verkeer en Waterstaat hier zelf over? Kan de minister van Verkeer en Waterstaat aangeven in hoeverre het huidige systeem bijdraagt aan een verkeersveiliger Nederland? Van de minister van Justitie hoor ik graag hoe lang al bekend was dat de aanpak van beginnende bestuurders zo lek was als een mandje. Hoe kan het dat de Kamer hiervan pas hoorde toen het Nederlands Dagblad erover publiceerde? Sterker nog, hoe kan het zijn dat de toenmalige verkeersofficier in 2008 pleitte voor uitbreiding van het puntenrijbewijs, omdat het kennelijk zo'n ontzettend groot succes was? Naar nu blijkt, heeft het systeem compleet gefaald. Kan de minister van Justitie aangeven hoeveel punten er in 2007 en 2008 zijn uitgedeeld en hoeveel er uitgedeeld hadden moeten worden? In hoeverre heeft dit geleid tot schorsingen van het rijbewijs?

Mijn fractie is voorstander geweest van een harde verkeersaanpak voor bestuurders die de wet keer op keer ernstig overtreden. Het puntenstelsel is er niet voor niets. Het is er voor heel grove en bewuste overtredingen zoals het veroorzaken van een ongeval met dodelijke afloop, bumper kleven en grove snelheidsovertredingen. Bij kleine overtredingen zoals een paar kilometer te hard rijden, werkt het systeem kennelijk uitstekend, maar de echte verkeershuffer ontspringt de dans en ontloopt zijn strafpunt. Dat moet een hard gelag zijn voor de mensen die wel een bekeuring krijgen voor net iets te hard rijden, maar zich verder netjes gedragen in het verkeer.

Laat één ding duidelijk zijn: wie de wet overtreedt, moet aangepakt worden, maar het kan en mag niet zo zijn dat de zwaarste overtreders er in dit land met de lichtste straffen vanaf komen. Daarom stelt mijn fractie het volgende voor. Een: politie en justitie moeten handhaven. Beginnende bestuurders die een strafpunt verdienen, moeten die ook daadwerkelijk krijgen. Twee: er dient onderzoek te komen om na te gaan of strafpunten alsnog gegeven kunnen worden aan overtreders die door administratieve fouten de dans zijn ontsprongen. Drie: net als de mogelijke uitbreiding van de recidive-